

Professori Ilkka Virtanen

POHJANMAAN – VAASAN SOTILASLÄÄNIN MUISTOLAATTA VAASAN PERINNEMUURIIN

Avajaissanat muistolaatan paljastustilaisuudessa

Vaasan Kasarmintorilla Puolustusvoimain

Lippujuhlapäivänä 4.6.2010

Kaupunginvaltuuston Herra puheenjohtaja, Herrat everstit, Kunnioitetut sotiemme veteraanit, arvoisa Lippujuhlapäivän yleisö!

Stadsfullmäktiges Herr ordförande, Herrar överstar, Värderade veteraner från våra krig, Ärad fanfestpublik!

Vaasan historia on tärkeä osa maamme maanpuolustuksen historiaa. Ensimmäiset kirjalliset maininnat aiheesta ovat 1300-luvulta, jolloin perustettu Korsholman linna toimi alueen sekä hallinnollisena että puolustuksellisenä keskuksena. Maamme sotilaalliseen puolustamiseen liittyviä tapahtumia seuraa tämän jälkeen tasaisin väliajoin. Itsenäisyytemme syntyvaiheisiin liittyvät tapahtumat runsaat 90 vuotta sitten ovat näistä merkittävimmät.

Vasas historia är en viktig del av vårt lands försvarshistoria. De militärhistoriska traditionerna sträcker sig till svenska tiden och ända till Korsholms slott, som byggdes på 1300-talet. Slottet bar ansvaret både för områdets civil- och militärangelägenheter. Händelser och aktiviteter i vårt lands militära försvar följer därefter med jämna mellanrum. Händelserna som anknyter till tillkomstperioden av vår självständighet är de mest viktiga bland dessa.

Tämä Kasarmintorin perinnemuuri on pystytetty muistutukseksi jälkipolville niistä sodan- ja rauhanajan joukko-osastoista ja yksiköistä, jotka ovat toimineet tai jotka on perustettu Vaasassa. Muurin perustamisen jälkeen sen äärellä on nähty ja koettu monet sotilaspääntien ohimarssit ja muut maanpuolustukselliset juhlatilaisuudet. Tänään muuri saa kylkeensä uuden muistolaatan. Vuoden alussa tapahtuneen Puolustusvoimien organisaatiouudistuksen seurauksena alueellinen Pohjanmaan Sotilaslääni lakkautettiin ja sen tehtävät siirtyivät Länsi-Suomen Sotilasläänin alaiselle Pohjanmaan aluetoimistolle. Pohjanmaan Sotilassoittokunnasta tuli niin ikään Länsi-Suomen Sotilasläänin alainen yksikkö ja sen sijoituspaikkana säilyi Vaasa. Vaikka sotaväen läsnäolo alueellamme on viimeaikaisissa uudistuksissa kerta kerralta vähentynyt, Puolustusvoimien yksiköitä on yhä Vaasassa, joten voimme edelleenkin viettää tätä Puolustusvoimien lippujuhlapäivää kaupungissamme.

Pohjanmaan Sotilasläänin historian voidaan katsoa ulottuvan aina itsenäisyytemme alkuvaiheisiin vuoden 1917 joulukuulle asti, jolloin kenraali Paul von Gerichin johdolla muodostettiin Vaasan läänin Suojeluskuntain Keskusjärjestö. Tämä järjestö muodosti koko Suomen suojeluskuntatoiminnan ydinalueen. Suojeluskuntapiirillä oli runsaasti toimintoja, jotka sittemmin olivat tyypillisiä sotilaslääneille ja niiden alaisille sotilaspiireille. Alueella toimi mm. Vimpelin sotilastaidon koulu, jota on yleisesti pidetty Suomen ensimmäisenä reserviupseerikouluna ja alueelle oli sijoitettu useita sotilasyksiköitä.

Vuonna 1934 puolustusvoimissa otettiin käyttöön uusi alueellinen koulutus- ja liikekannallepanojärjestelmä, jolloin varsinaiset sotilasläänit ja niiden alaiset sotilaspiirit aloittivat virallisesti toimintansa. Etelä-Pohjanmaan Sotilaslääni ja sen alaisuudessa toimivat Vaasan, Seinäjoen ja Kokkolan Sotilaspiirit olivat tämän uuden järjestelmän mukaisia organisaatioita. Sotilasläänin nimi, organisaatio ja toimialue ovat vuosien saatossa vaihtuneet useaan eri otteeseen. Useimmin esiintyviä ja viimeisinä käytössä olleita nimiä ovat Pohjanmaan Sotilaslääni ja Vaasan Sotilaslääni. Sotilasläänin ja sen Vaasassa toimineen esikunnan muistoksi sekä esikunnan palveluksessa toimineiden maanpuolustustyön kunnioittamiseksi liitämme tänään Perinnemuuriin Pohjanmaan–Vaasan sotilasläänin esikunnan muistolaatan. Muistolaatan sijoittaminen Vaasan Sotilaspiirin muistolaatan ja Suojeluskuntien ja Lotta Svärd -järjestön yhteisen muistolaatan rinnalle symboloi hyvin näiden yksiköiden kiinteää historiallista ja toiminnallista yhteyttä.

Jag har nu äran att be militärlänets sista kommandör överste Jorma Aherto att avtacka minnesplattan samt Vasa stadsfullmäktigeordförande riksdagsledamot Håkan Nordman att å stadens vägnar motta plattan. Vi är tacksamma till Österbottens regionalbyrå och till Österbottens Militärmusikkår för att ta avtäckningsceremonin med till Fanfestdagens program. Vi vill också yttra ett varmt tack till Bröderna Gröndahls Stiftelse för det ekonomiska understöd som har möjliggjort minnesplattans anskaffning.

Pyydän nyt sotilasläänin viimeistä komentajaa, eversti Jorma Ahertoa suorittamaan muistolaatan paljastuksen sekä Vaasan kaupunginvaltuuston puheenjohtajaa, kansanedustaja Håkan Nordmania kaupungin puolesta vastaanottamaan muistolaatan. Samalla lausun kiitokset Pohjanmaan aluetoimistolle ja Pohjanmaan Sotilassoittokunnalle siitä, että paljastustilaisuus on voitu sijoittaa osaksi Puolustusvoimien Lippujuhlapäivän ohjelmaa. Veljekset Gröndahlin Säätiölle lausun parhaimmat kiitokset laatan teettämisen mahdollistaneesta taloudellisesta tuesta.